

Kansanvalistusseura

Toimintakertomus ja

Tilinpäätös 31.12.2012

Sisällys

1	Säätiön hallinto ja yleinen toiminta.....	3
1.1	Toiminnanjohtajan katsaus.....	3
1.1.1	Hallintoneuvosto.....	3
1.1.2	Hallitus ja johtokunta.....	4
1.2	Säätiön hallintoelimet.....	5
1.3	Jäsenyydet ja edustukset.....	5
1.4	Kansanvalistusseuran vuoden 2012 palkinto.....	6
1.5	Talous ja hallinto.....	6
1.5.1	Talous.....	6
1.5.2	Hallinto.....	6
2	Helsingin toimipiste.....	7
2.1	Vaikuttamistoiminta.....	7
2.1.1	Videotuotanto.....	7
2.1.2	EAEA:n tiedotus.....	7
2.2	Julkaisutoiminta.....	8
2.2.1	Lifelong Learning in Europe – LlinE.....	8
2.2.2	Verkkolehti Sivistys.....	9
2.2.3	Aikuiskasvatus-lehti.....	10
2.2.4	KVS-kirjat.....	10
2.2.5	Aikuiskasvatuksen vuosikirjat.....	11
2.3	Koulutus- ja kulttuuritoiminta.....	12
2.3.1	Viron kurssit.....	12
2.3.2	Seminaari.....	12
2.4	Talous ja hallinto.....	12
2.4.1	Talous.....	12
2.4.2	Henkilöstö.....	12
3	Oriveden toimipiste.....	13
3.1	Johdanto.....	13
3.2	Instituutin kehittämistavoitteet.....	13
3.3	Etäkoulu Kulkuri.....	13
3.4	Kirjoittajalukio.....	14
3.5	Vapaa sivistystyö.....	14
3.5.1	Kirjoittajakoulutus.....	14
3.5.2	Kuvataidekoulutus.....	15
3.5.3	Musiikkikoulutus.....	15

Musiikkilinja	15
Klemetti-Opisto	15
3.5.4 Etäopisto.....	15
3.5.5 Kielikoulutus.....	16
3.6 Tukipalvelut.....	16
3.6.1 Hallinto.....	16
Opiston uusi organisaatio	16
3.6.2 Talous.....	16
3.6.3 IT-palvelut.....	16
3.6.4 Kiinteistö- ja ravintolapalvelut.....	17
3.6.5 Markkinointi.....	17
3.6.6 Henkilöstö	17
3.6.7 Arviointi	17
4 Tilinpäätöstiedot	18
4.1. Tuloslaskelma	18
4.2 Tase.....	20

1 Säätiön hallinto ja yleinen toiminta

1.1 Toiminnanjohtajan katsaus

Kansanvalistusseura tukee aikuisten oppimista ja vapaan sivistystyön ammattilaisten työtä. Säätiö tekee vaikuttamistyötä rakentamalla oppivan elämäntavan yhteiskuntaa. Julkaisemme, koulutamme ja vaikutamme, Suomessa ja maailmalla.

Kansanvalistusseuran vaikuttamistyö näyttäytyy vahvasti kirjojen ja lehtien välityksellä. Säätiö ylläpitää verkkolehteä, julkaisee kahta tieteellistä lehteä ja kustantaa tietokirjoja. Arkipäivisin toimitettavalla verkkolehti Sivistyksellä on tärkeä paikkansa keskustelun herättäjänä ja uutisoijana. Aikuiskasvatuksen lehdet ja kirjat tekevät näkyväksi suomalaisen tutkimuksen sekä koulutusjärjestelmän ainutlaatuisuutta. Haasteeksi voi jatkossa nousta suomenkielisen tieteellisen julkaisemisen pelisäännöt ja tasoluokitukset.

KVS-instituutin kansanopistotoiminta, Etäopisto ja Etäkoulu Kulkuri edustavat seuran sivistys- ja kulttuuri-työtä. Verkkoppiminen, kirjoittajakoulutus ja lyhytkurssitoiminta ovat toimintamme vahvuuksia, vaikka yksikkörahoitus on reaalisesti heikentynyt ja osin harkinnanvaraista.

Kansanvalistusseuran graafinen ilme uudistettiin kevään 2012. Uusi ilme näkyy painotuotteissa sitä mukaan, kun vanhat on käytetty. Graafinen ilme otetaan käyttöön koko säätiön toiminnassa vaiheittain.

Hanketoiminta on tuonut uusia mahdollisuuksia sekä Helsingin että Oriveden toimipisteissä. Pirkanmaan vapaan sivistystyön Osaava-hanke ja opetushallituksen videotuotanto ovat säätiön yhteiskunnallisen tehtävän vahvistamista. Samalla tavalla säätiön mediaosaaminen ja kansainvälisyys vahvistui, kun EAEA:n (European Association for the Education of Adults) tiedotus siirtyi Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöltä Kansanvalistusseuran hoidettavaksi. Uudistukset tukevat myös seuran muuta vaikuttamis- ja julkaisutoimintaa.

Vuotta 2012 leimasivat myös avainhenkilöiden rekrytoinnit. Säätiön ja Oriveden opiston talouspäällikkönä aloitti 1.8.2012 Merja Simonen ja Oriveden opiston rehtorina 1.10.2012 Kaisa Väyrynen. Anneli Kajannon jäädessä eläkkeelle julkaisupäällikkönä aloitti Annu Hattunen 17.9.2012. EAEA:n tiedottajan tehtävissä aloitti Aura Vuorenrinne 1.8.2012.

Säätiön taloudellinen tilanne pysyi edelleen vakaana tiukkana. Tilinpäätös on 62 305,07 euroa ylijäämäinen. Talouden keskeisimmät haasteet ovat edelleen instituutin velkaantuneisuus ja kansanopistotoiminnan rahoituksen perustana olevan valtionosuuden reaaliarvon kehittymättömyys. Helsingin toimipisteen tulosta heikensi ensisijaisesti 4.linja 24:n saneeraustöiden jatkuminen julkisivuremontilla ja yhtiövastikkeiden kautta maksettavat lyhennykset sekä Museokadun kiinteistön korjaustarpeet. Koko konsernin tulos, johon laskeaan mukaan myös kiinteistöyhtiön talous, oli 62.007,28 euroa ylijäämäinen.

Säätiö on pyrkinyt edistämään vapaan sivistystyön valtakunnallisten toimijoiden yhteistyötä. Kansanvalistusseuran vahvalla viestinnän ja vaikuttamisen osaamisella voidaan edistää vapaan sivistystyön asemaa, jos jäsenjärjestöt löytävät yhteisen tahtotilan ja yksituumaisuuden asioiden edistämisessä.

1.1.1 Hallintoneuvosto

Hallintoneuvostoon kuuluivat vuonna 2012 säätiön valitsemina europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen puheenjohtajana sekä jäsenenä filosofian tohtori Liisa Enwald, yhteiskunnallisen työn johtaja Ilkka Hjerppe,

professori Kristiina Kumpulainen, toimitusjohtaja Cay Sévon, tietokirjailija Eero Ojanen, filosofian tohtori Pirkko Partanen, toiminnanjohtaja Jukka-Pekka Pietiäinen, operatiivinen johtaja Sanna Raiskio, toiminnanjohtaja Paula Selenius, professori Jukka Tuomisto ja tutkuspäällikkö Liisa Vanhanen-Nuutinen. Vapaan sivistys-työn yhteisjärjestön valitsemina hallintoneuvostoon kuuluivat varapuheenjohtajana Pirkko Ruuskanen-Parrukoski sekä jäsenenä pääsihteeri Aaro Harju, suunnittelija Leena Saloheimo, pääsihteeri Mika Nirvi, toiminnanjohtaja Jaana Nuottanen ja rehtori Hannu Salvi.

Hallintoneuvoston sääntömääräinen kokous pidettiin 23.11.2012. Kokouksessa valittiin neljä hallintoneuvoston jäsentä vuosiksi 2013–2015. Valituiksi tulivat erovuorossa ollut yhteiskunnallisen työn johtaja Ilkka Hjerppe sekä uusina tulevaisuustutkija Ilkka Halava, asiakkuusjohtaja Raimo Savolainen ja lehtori Marjo Vuorikoski. Puheenjohtajaksi vuodeksi 2013 valittiin europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen ja varapuheenjohtajaksi toimialajohtaja Pirkko Ruuskanen-Parrukoski.

Hallituksen jäseniksi vuosiksi 2013–2015 valittiin uudelleen erovuorossa ollut toiminnanjohtaja Marketta Luutonen ja johtava rehtori Taina Törmä. Hallituksen puheenjohtajaksi vuodeksi 2013 valittiin professori Kauko Hämäläinen ja varapuheenjohtajaksi johtava rehtori Taina Törmä.

Säätiön tilintarkastajiksi vuodeksi 2013 valittiin kauppatieteen maisteri Jenni Mäkelä (KHT) ja kauppatieteen maisteri Juha Vilonen (KHT) sekä varatilintarkastajiksi kauppatieteen maisteri Janne Rajalahti (KHT) ja taloustieteen maisteri Hannu Pellinen (KHT).

Hallintoneuvosto käsitteli hallituksen selonteon säätiön toiminnasta ja taloudesta vuosilta 2011–2012. Kokouksessa käytiin vilkas keskustelu Oriveden opiston toimintaympäristöstä ja tulevaisuudesta. Keskustelussa edustajat Hjerppe ja Partanen esittivät muutoksia hallituksen selontekoon. Hallituksen selonteko hyväksyttiin hallituksen esittämässä muodossa äänin 9 - 5. Samalla hallintoneuvosto valtuutti hallituksen jatkaamaan opiston tulevaisuuden toimintaympäristön selvittelyä ja toimeenpanoa selonteon pohjalta. Hallituksen todettiin toimineen valtansa ja vastuunsa nojalla.

1.1.2 Hallitus ja johtokunta

Hallitus vastaa säätiön päätöksenteosta kaikissa toimintaa, taloutta ja hallintoa koskevissa asioissa. Hallitus vahvistaa toimintasuunnitelman ja talousarvion, hyväksyy toimintakertomuksen ja vahvistaa tilinpäätöksen sekä asettaa opiston johtokunnan.

Säätiön hallitus teetti kevään 2012 aikana kolme toimintaympäristöanalyysiä: Oriveden opiston ja kiinteistön sekä julkaisutoiminnan toimintaympäristöanalyysit. Niiden ja strategiatyön pohjalta on edetty valmistelussa siten, että säätiön toimintaa rationalisoidaan taloudellisesti kestävämmälle pohjalle. Tällä pyritään vahvistamaan koko säätiön valmius kohdata toiminnalliset ja taloudelliset haasteet taantuman keskellä.

Keväällä toiminnallisia ja taloudellisia haasteita lähdettiin purkamaan siten, että Oriveden toimintapisteiden toimintamenoille asetettiin 3 % säästövelvoite, jotta toiminta- ja lainanhoitomenot tulisivat katetuksi. Samoin myytiin Kasarmikadun 23:n koulutustilat. Myyntituloilla lyhennettiin säätiön velkoja reilut 200 000 € sekä varauduttiin Museokadun kiinteistön saneeraukseen (vesivahingot kellarissa, ikkunoissa ja katolla) ja investointiin säätiön uuteen taloushallinto-ohjelmistoon. Osana säästötoimia luovuttiin lankapuhelimista sekä kilpailutettiin puhelin- ja datayhteydet. Samoin irtisanottiin vuokrasopimus Museokadun liiketiloissa toimineen Teatteri Avoimen Ovien kanssa. Liiketila otetaan omaan käyttöön keväällä 2013. Tällä tavoin säästetään Helsingin toimipisteiden vuokramenoissa ja saadaan säätiön kiinteistöomaisuus parempaan tarkkailuun, kun toimisto sijoittuu omiin tiloihin Töölöön.

Osana talouden vakautusta solmittiin kymmenen vuoden vuokrasopimus Hotelli Hellstenin kanssa. Samalla kiinteistönhuolto siirtyy hotellilta säätiön vastuulle. Näin pystymme paremmin seuraamaan kiinteistön kuntoa ja kunnostustarpeita.

Hallitus jatkoi toimintaympäristöanalyysien käsittelyä ja tulevaisuustyötä, kun tieto kansanopistojen tiukenevasta rahoituksesta pakotti aloittamaan myös YT-neuvottelut Oriveden toimipisteessä. YT-neuvottelut vietiin päätökseen ennen joulua.

Hallitukseen kuuluivat vuonna 2012 puheenjohtajana professori Kauko Hämäläinen ja varapuheenjohtajana johtava rehtori Taina Törmä sekä jäsenenä vanhempi neuvonantaja Simo Lahtinen, toiminnanjohtaja Marketta Luutonen, järjestöpäällikkö Lea Salminen, talousjohtaja Jouko Seppälä ja sekä toiminnanjohtaja Tapio Kujala, joka toimi samalla hallituksen sihteerinä. Hallitus kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa.

KVS-instituutin johtokuntaan kuuluivat vuonna 2012 puheenjohtajana toiminnanjohtaja Tapio Kujala, varapuheenjohtajana taiteilija Paula Nurminen sekä jäsenenä kunnallisneuvos Riitta Jakara, pankinjohtaja Kalevi Kaukola, lehtori Matti Ruippo, professori Juha Suoranta ja majuri evp. Risto Viljanen sekä esittelijänä rehtori Hannu Patamaa ja 1.10. alkaen rehtori Kaisa Väyrynen. Rehtori toimi myös johtokunnan sihteerinä. Johtokunta kokoontui neljä kertaa.

Klemetti-Opiston neuvottelukunnan kokoonpano oli vuonna 2012 seuraava: puheenjohtaja kuorokapellimestari Matti Hyökki sekä jäsenet toiminnanjohtaja Virpi Häyrynen, lehtori Heikki Liimola, toimittaja Inari Nuutero, tohtori Pirkko Partanen, toiminnanjohtaja Usko Rasilainen, toiminnanjohtaja Hanna Remes, musiikinopettaja Matti Ruippo ja lehtori Kari Turunen sekä rehtori Hannu Patamaa ja musiikinopettaja Johanna Raivio.

1.2 Säätiön hallintoelimet

Hallituksen puheenjohtaja Kauko Hämäläinen, hallituksen jäsen Taina Törmä ja toiminnanjohtaja Tapio Kujala olivat säätiön edustajina Kiinteistö Oy Kansanvalistuksen hallituksessa. Hallituksen jäsen Jouko Seppälä ja toiminnanjohtaja Tapio Kujala edustivat säätiötä Asunto Oy Neljäs linja 24:n hallituksessa.

1.3 Jäsenyydet ja edustukset

Kansanvalistusseura oli vuonna 2012 jäsenenä 17 yhteisössä. Ne olivat Euroopan Aikuiskasvatusliitto (EAEA), eurooppalaisten kirjoittajakoulujen yhdistys EAWCP, JaSeSoi-yhdistys, Klemetin Kesä, Kultti ry, Lukukeskus-Läscentrum, Opintotoiminnan Keskusliitto, Oriveden Suvi, Suomen eOppimiskeskus, Suomen Kansanopistoyhdistys, Suomen Kustannusyhdistys, Suomen Sanataideopetuksen Seura, Suomen vuokranantajat, Suomi-koulujen tuki, Sivistystyönantajat, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö ja Yksityiskoulujen liitto.

Lukukeskuksen johtokunnassa säätiön edustajana oli koulutuspäällikkö Tuija Tammelander. Oriveden Suven johtokunnassa säätiötä edustivat kurssisihteerinä Päivi Korjus ja koulutuspäällikkö Johanna Raivio.

Toiminnanjohtaja Tapio Kujala varamiehenään koulutuspäällikkö Tuija Tammelander oli säätiön nimeämänä jäsenenä Alfred Kordelinin edistys- ja sivistysrahaston kansanvalistuksen jaostossa. Helsingin konservatorion säätiön edustajistossa säätiön nimeämänä olivat professori Kauko Hämäläinen, filosofian tohtori Pirkko Partanen ja filosofian maisteri Eeva Siirala.

1.4 Kansanvalistusseuran vuoden 2012 palkinto

Kansanvalistusseuran palkinto 2012 myönnettiin dosentti Matti Rimpelälle tunnustuksena pitkäaikaisesta ja menestyksellisestä elämäntyöstä lasten ja nuorten hyvinvointipalvelujen kehittäjänä.

Tampereen yliopiston dosentti, lääketieteen ja kirurgian tohtori, Matti Rimpelä on tutkinut hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä 1970-luvulta alkaen. Hän on kunnostautunut yhteiskunnallisena keskustelijana ja opettajana sekä sivistyksen ja syrjäytymisen tematiikan esillä pitäjänä.

Rimpelä on kriittinen "unilukkari" sosiaalisen eriarvoistumisen arvokysymyksissä. Tutkijana hän on tuonut esille poikien ja miesten sekä nuorten aikuisten ja perheen tukemisen tärkeyttä. Kansanvalistusseura pitää erityisessä arvossa Rimpelän innostuneisuutta ja sitkeyttä elinikäisenä opettajana.

Palkinto luovutettiin Matti Rimpelälle Kansanvalistusseuran hallintoneuvoston kokouksen yhteydessä 23. marraskuuta 2012.

1.5 Talous ja hallinto

1.5.1 Talous

Kansanvalistusseuran varsinaisen toiminnan tuotot olivat 1.999.680,24 euroa ja kulut 4.422.579,46 euroa. Edellisenä vuonna tulot olivat 2.093.080,83 euroa ja kulut 4.218.997,90 euroa. Varsinaisen toiminnan kulu-jäämä oli 2.422.899,22 euroa ja vastaavasti edellisenä vuonna 2.125.917,07 euroa.

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot olivat 863.226,90 euroa ja kulut 516.240,89 euroa. Edellisen vuoden tuotot olivat 786.050,37 ja kulut 579.495,90 euroa.

Satunnaisia tuottoja oli 47.175,28 euroa. Tämä muodostui Kasarminkadun huoneiston myyntituloista. Yleis-avustuksina saatiin 2.088.222 euroa.

Tilikauden tulos oli positiivinen 62.305,07 euroa.

1.5.2 Hallinto

Hallintoneuvosto piti sääntöjen mukaisesti kokouksensa marraskuussa 2012. Säätiön hallitus kokoontui toimintavuoden aikana yhdeksän kertaa. Säätiön talouspäällikkönä aloitti 1.8.2012 Merja Simonen ja Oriveden opiston rehtorina 1.10.2012 Kaisa Väyrynen.

2 Helsingin toimipiste

2.1 Vaikuttamistoiminta

Helsingin toimipisteen työssä keskityttiin lähinnä oppimisen, aikuiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön kysymyksiä sekä johtamista ja luovaa toimintaa käsittelevään julkaisutoimintaan.

Vaikuttamistoimintaa tehostettiin laatimalla kirjalliset lausunnot:

- Vapaan sivistystyön yhteisjärjestön uuteen rakenteeseen (VSY)
- Yleisradio lakiin (LVM)
- Etäkoulu Kulkurin rahoitukseen (Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto, Eduskunnan oikeusasiamies)
- Koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelmaan (OKM:n lausuntopyyntö)

Toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja ovat lisäksi tavanneet valtiosihteeri Tapio Kosusen. Toiminnanjohtaja on pyrkinyt edistämään sivistystyön toimintaedellytyksiä tapaamalla ministerit Jukka Gustafssonin ja Krista Kiurun, valtiosihteeri Olli-Pekka Heinosen sekä keskeisiä kansanedustajia ja virkamiehiä.

Maaliskuussa 2012 otettiin käyttöön ePressin tiedotepalvelu. Epressin kautta KVS:n säännöllinen tiedottaminen tehostuu. Kevään kokemukset ovat olleet rohkaisevia. Uutiskynnys on ylitetty valtakunnallisista medioista STT:n, Helsingin Sanomien ja Yle Uutisten kautta. ePressi.com on monikanavainen mediajakelupalvelu, jonka kautta saat välitettyä tiedotteet ja muun lehdistömateriaalin medialle ja muulle yleisölle nopeasti, helposti ja laajasti. Tiedotteet jaetaan Suomen laajinta mediakantaa hyväksikäyttäen sähköpostitse toimituksiin ja toimittajille ja julkaistaan ePressi.comin online-tiedoteportaalissa. ePressi.comin kautta tiedotteet jaetaan helposti myös sosiaalisen median kanaviin. Vuoden kuluessa lähti kaksikymmentäviisi (25) tiedotetta ePressin tiedotepalvelun kautta, kun aiemmin ostettiin vuosittain viisi tiedotetta STT:ltä.

2.1.1 Videotuotanto

KVS:n videotuotanto käynnistettiin Opetushallituksen rahoituksella syksyllä 2012. Kuusi videotarinaa (5-6 min.) aikuiskoulutuksesta, opettajuudesta ja oppimisympäristöistä, kaksi kustakin aiheesta, valmistuivat joulukuussa. Videot on tarkoitettu sekä kotimaan että kansainväliseen levitykseen sekä oppilaitoksissa että internetissä ja televisiossa (neuvoteltu Yleisradion, Eestin television ja Ruotsin UR:n kanssa).

Videotarinat kuvaavat suomalaisen koulutusjärjestelmän ainutlaatuisuutta opettajien koulutuksessa, oppimisympäristöissä ja aikuiskoulutuksessa. Viiden minuutin mittaiset tarinat ovat visuaalisesti koukuttavia. Videot on tarkoitettu koulutukseen, keskustelun herättelijöiksi, koulutusvientiin tai vaikkapa vanhempainiltaan. Jokainen aihe kerrotaan yhden päähenkilön kautta. DVD sisältää suomenkielisen ja englanniksi tekstitettyt versiot.

2.1.2 EAEE:n tiedotus

Euroopan aikuiskasvatusliitto (EAEE) on aikuiskoulutuksen ja elinikäisen oppimisen edunvalvoja Euroopassa. EAEE:lla on 120 jäsenorganisaatiota 43 Euroopan maassa, minkä johdosta sillä on verkostot ja kontaktit koko Euroopan aikuiskouluttajiin.

EAEA:n ydintehtävänä on EU-päätöksentekoon vaikuttaminen niin, että aikuiskoulutuksen asia tulee kuuluksi. Se työskentelee läheisessä yhteistyössä EU-toimielinten ja muiden kansalaisjärjestöjen kanssa. Lisäksi EAEA on mukana hyviä käytäntöjä edistävässä kansainvälisissä projekteissa. Se tarjoaa jäsenilleen verkostoja, edunvalvontatyökaluja ja informaatiota. Liitto järjestää myös tapahtumia, koulutuksia ja myy levityspalveluja. Tällä hetkellä EAEA:n vaikutustyö keskittyy Yhteinen Erasmus -ohjelmaan, epämuodollisen oppimisen validointiin sekä vanhuusiän oppimisen hyötyjen tunnustamiseen.

KVS otti hoitaakseen Euroopan aikuiskasvatusliiton (EAEA) tiedotuksen vuoden 2012 alusta. Heinäkuun loppuun saakka tiedotuksesta vastasi siirtymäajan ostopalveluna Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö (VSY), jossa EAEA:n tiedotusyksikkö sijaitsi aiemmin. 1.8.2012 EAEA:n tiedotusyksikkö siirtyi KVS:n alaisuuteen ja tiloihin. Tehtävää hoitamaan palkattiin uusi tiedottaja.

Syksyn 2012 aikana KVS teki EAEA:lle viestintästrategian, joka hyväksyttiin liiton hallituksen kokouksessa joulukuussa 2012. Viestintästrategia painottaa EAEA:n viestinnän sisällöllistä selkeyttämistä ja säännöllistämistä. Liitto sai syksyn aikana myös uuden visuaalisen ilmeen, kun EAEA:n logo ja graafinen ohjeisto uudistettiin.

EAEA:n tiedotustoiminnan siirtyminen Kansanvalistusseuraan lisäsi sisältöyhteistyötä Sivistyksen ja LLinE:n kanssa. EAEA:n tiedottaja toimitti 2-4 Eurooppa-aiheista juttua Sivistykseen kuukaudessa. LLinE puolestaan hyötyi etenkin edunvalvontautisten tuottamisen helpottumisesta, kun KVS:n yhteys Eurooppaan tiivistyi entisestään.

2.2 Julkaisutoiminta

2.2.1 Lifelong Learning in Europe – LlinE

Lifelong Learning in Europe LLinE -lehden toimintaideana on esitellä eurooppalaisen aikuiskoulutuskentän hyviä käytänteitä, ilmiöitä ja koulutuspolitiikkaa laadukkaiden tiede- ja asiantuntija-artikkeleiden, haastattelujen, debattiartikkeleiden ja kolumnien kautta. Neljä kertaa vuodessa ilmestyneen lehden toimitustyötä konsultoi kansainvälinen tiede-, koulutus- ja järjestökentän asiantuntijoista koostuva toimitusneuvosto. Lehden päätoimisena työntekijänä jatkoi toimituspäällikkö Markus Palmén, päätoimittajanaan professori Kristiina Kumpulainen. Vuonna 2012 lehdestä ilmestyi 17. vuosikerta.

Vuoden 2011 lopussa LLinE:lla oli noin 600 lukijaa (tilaajia ja ilmaissaaajia). Vuoden 2012 lopulla luku oli hieman suurempi, noin 650 lukijaa. Ilmaisjakelua laajennettiin muun muassa OECD:n koulutusasiantuntijoihin.

Vuoden 2012 teemoja olivat: 1/2012 Transitions in lifelong learning, 2/2012 Financing lifelong learning, 3/2012 A world of lifelong learning: the Middle East ja 4/2012 Workplace innovation.

Lehden sisällöt herättivät vuoden aikana erityistä kiinnostusta: kustantajan suostumuksella viime vuosien valikoiduista artikkeleista tehtiin erikoispainokset Kaakkois- ja Keski-Aasian sekä Itä-Euroopan aikuiskoulutuksen asiantuntijoille (yhteistyökumppanimme dvv internationalin toimesta). Joulukuun workplace innovation-numero toimitettiin yhdessä työelämäinnovaatioiden tutkimusverkoston EDIn kanssa: verkoston myötä yli kahdenkymmenen yliopiston tutkijat saivat tutustua LLinE:en.

2012 oli suuren muutoksen vuosi lehdessä. Vuoden ensimmäinen numero esitteli juttukategoriauudistuksen, jossa lehden sisältö ryhmiteltiin kohderyhmäajattelun mukaisesti selviin kategorioihin: Research, Policy, Project Picks, Interview, Review ja Speakers' corner.

LLinE siirtyi verkkolehdeksi vuoden viimeisen numeron ilmestyessä. Verkkosuunnitteluyritys Whitestone suunnitteli lehden ulkoasun ja sähköisen julkaisu ympäristön. Verkkouudistuksella LLinE pyrkii kasvattamaan levikkiään, markkinoitavuutta ja vaikuttavuuttaan, avaamaan yhteistyömahdollisuuksia verkossa jo toimivien yhteistyökumppanien kanssa sekä tarjoamaan lukijoille monipuolisempaa sisältöä. Lehden toiminta-ajatus säilyy ytimeltään samana verkossakin.

Lehden ansaintalogiikka muuttui. Levikin maksimoimiseksi lehti muuttui ilmaiseksi. Tilaajatulojen menetys pyritään korvaamaan ilmoitusmyynnillä lehden uuden ilmoitusmyyjän kautta.

Vuoden 2012 lopulla käynnistettiin neuvottelut eurooppalaisen aikuiskasvatuksen mediaverkoston InfoNetin kanssa yhteisen verkkojulkaisun kehittämiseksi LLinEn uudelle alustalle. Yhteistyön lopullinen muoto selvinnee vuoden 2013 aikana. Yhteisjulkaisu kasvattaa LLinEn lukijakuntaa ja vaikuttavuutta merkittävästi.

2.2.2 Verkkolehti Sivistys

Verkkolehti Sivistys kehitti toimitusprosessiaan ja tarkisti sisällön painopisteitä kehittyäkseen yhä lukijalähtöisenä, laadukkaana ja vaikuttavana vapaan sivistystyön ammattilehtenä. Se nosti valtakunnalliseen mediaan toimialan keskeisiä kysymyksiä.

Sivistyksellä oli noin 3 000 viikkokävijää, joista kolmannes tuli sosiaalisesta mediasta. Viikoittaisen uutiskirjeen tilasi 875 lukijaa, missä on hieman kasvua edellisvuoteen verrattuna. Levikkiä lisäsi lehden Facebook-sivu, jolta lukijat jakoivat juttulinkkejä omilla sivuillaan.

Tiedotepalvelu ePressistä jaetut juttukoosteet saivat median tarttumaan esimerkiksi vapaan sivistystyön julkiseen rahoitukseen ja kansalaisten henkilökohtaisiin koulutustileihin. Sidosryhmien kanssa tuotetut sarjat lisäsivät vaikuttavuutta alan verkostoissa. Sivistys välitti säännöllisesti juttukoosteita ajankohtaisista aiheista vapaan sivistystyön tiedottajien verkostolle.

Lehden luetuimpana juttutyypinä säilyivät uutiset. Lukijoiden kaipaamia henkilökuvia varten perustettu Kollega esitteli alaa aikuiskouluttajien silmin. Eurooppaa käsitteleville jutuille perustettiin oma osasto.

Sivistys seurasi aikuiskouluttajan näkökulmasta koulutuspolitiikkaa, oppilaitostyötä ja pedagogiikkaa. Keskeisiä aiheita olivat vapaan sivistystyön rahoitus, kansanopistojen rakenneuudistusta, kansalaisopistot kuntauudistuksessa, nuorten yhteiskuntatakuu, koulutuksen arviointi, maahanmuuttajakoulutus, koulutustilit ja sivistysjärjestöjen remontti.

Sarjoissaan se kehitti alaa: esimerkiksi Arka paikka avasi opettajan ja opiskelijan vuorovaikutusta ja Brändikoulu julkikuvan rakentamisen keinoja. NVL-järjestön kanssa tuotettu Pohjoismainen tutkija näytti alan tutkimusta naapurimaissa, ja opintokeskus Vision kanssa Kestävä sivistystyö rakensi perustaa kestävä kehityksen toimintatavalle.

Kansalaisopistojen liitto rahoitti Sivistyksen sisällöntuotantoa 25 000 eurolla.

Sivistyksen päätoimittaja oli Kansanvalistusseuran toiminnanjohtaja Tapio Kujala. Toimituspäällikkönä toimi Terhi Kouvo. Tiimiin kuuluivat lisäksi Kansanvalistusseuran julkaisujen toimituspäälliköt ja Euroopan aikuiskoulutusliiton (EAEA) tiedottaja.

Lukijakuntaa edustava toimitusneuvosto kokoontui kaksi kertaa. Sen muodostivat toimituksen lisäksi toiminnanjohtaja Jaana Nuottanen (Kansalaisopistojen liitto), suunnittelija Leena Saloheimo (Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö), pääsihteeri Mika Nirvi (Suomen kesäyliopistot), suunnittelija Juhana Mykrä (Helsingin

suomenkielinen työväenopisto), tuntiopettaja Anna Halme (Lahden kansanopisto) ja suunnittelijaopettaja Annukka Wiikinkoski (Espoon suomenkielinen työväenopisto).

2.2.3 Aikuiskasvatus-lehti

Aikuiskasvatuksesta ilmestyi 32. vuosikerta. Lehden numerot olivat Leipäjonoyhteisön osallinen oppijana (1/2012); Opettaja tutkijana, auktoriteettina ja kontrollin kohteena (2/2012); Ikä, koulutus ja työ (3/2012) sekä Asiantuntijuutta rakentamassa (4/2012). Päätoimittajana toimi professori Heikki Silvennoinen Turun yliopistosta ja lehden toimituspäällikkönä aloitti Annu Hattunen lehteä luotsanneen Anneli Kajannon siirryttyä eläkkeelle.

Aikuiskasvatus on muiden suomenkielisten tieteellisten aikakauslehtien tavoin yrittänyt sopeutua yliopistojen kansainvälistymisestä johtuvaan toimintaympäristön muutokseen.

Yliopistojen uuden rahoitusmallin pelätään vähentävän suomenkielistä tieteellistä julkaisemista. Tieteellisten seurain ja Kansanvalistusseuran arvion mukaan julkaisukieleen sidottu yliopistojen valtionrahoitus johtaa siihen, että yliopistot ohjaavat tutkijoitaan kirjoittamaan vain englanninkielisiin tai muihin kansainvälisiin, johtaviin tieteellisiin julkaisuihin.

Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan 2011 toteuttama tieteellisten aikakauslehtien ja kustantajien kolmitasoinen laatuluokitus (Julkaisuforumihanke) sijoitti suomenkieliset tiedelehdet kahta poikkeusta lukuun ottamatta alimpaan ykkösluokkaan. Aikuiskasvatukseen tarjottiin vuonna 2012 entiseen tapaan artikkelikäsitkirjoituksia.

Lehden asema on suomenkielisten tiedelehtien perheessä arvostettu, mutta levikin hienoinen lasku jatkui. Vuositilausten määrä oli vuoden lopussa 1442 kappaletta. Oletettuina syinä levikin negatiiviseen kehitykseen on aikuisoppilaitosten yhdistämiset ja säästökuurit, aikuiskasvatustieteen ajautuminen yliopistoissa kasvatustieteen marginaaliin sekä tieteellisen tiedon runsas saatavuus.

Lehden ulkoasua kehitettiin edelleen vuoden 2011 uudistuksen jälkeen yhdessä ammattitaitajan kanssa. Lehden tieteellistä sisältöä vahvistettiin vakiinnuttamalla tiedeartikkelien määrä noin 40 prosenttiin lehden sisällöstä. Muutoksella pyritään vahvistamaan lehden poikkitieteellistä otetta ja yhteiskunnallista merkitystä. Vaikuttavuutta lisättiin säännöllisellä ja suunnitelmallisella tiedottamisella.

2.2.4 KVS-kirjat

KVS-kirjojen vuoden 2012 kustannusohjelma on toteutunut alkuvuodesta tarkistetun toimintasuunnitelman mukaisesti: uusia nimikkeitä julkaistiin seitsemän. Painokset olivat suuruudeltaan 300–600 kappaletta. Vuoden aikana on otettu uusintapainokset seitsemästä nimikkeestä. Nämä painokset olivat suuruudeltaan 100–1150 kappaletta. *Avaa tunnelukkos* -kirja, josta otettiin suurin painos, ylsi jo 8. painokseen.

Vuoden kustannusohjelma painotti aikuiskasvatusta, vapaata sivistystyötä ja työelämää käsitteleviä kirjoja. Anneli Kajannon toimittama *Isä – kertomuksia* sisältää 30 tarinaa isästä ja isäsuhteesta. Heli Hulmin *Kuoleman horisontti ja kirjoitus* rohkaisee kirjoittamaan vaikeasta ja usein vaietusta aiheesta. Keijo Räsänen ja Marja-Liisa Truxin *Työkirja – ammattilaisen paluu* kannustaa ammattilaisia arvioimaan omaa suhdettaan työhönsä ja muokkaamaan sitä. Aaro Ollikaisen *Avain – muutosprojektista menestys* on ensimmäinen suomalainen romaanimuotoinen tietokirja projektijohtamisesta. Timo Mikkilän *Paperitiikeri vai todellinen vaikuttaja – Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö 1969–2009* kuvaa alan keskeisen toimijan roolin ja painotusten muu-

tokset. Soili Keskinen, Petri Salon ja Leena Saloheimon toimittama *Vapaus ja vastuu – vapaan sivistystyön kehittämisen edellytykset* -artikkelikokoelma tarjoaa koulutushankkeen tulokset kentän käyttöön.

JULKAISUT 2011	MYYNTI	
	2011	2012
Valta ja toimijuus aikuiskasvatuksessa	130	34 (=164)
Johtajuuden rakentuminen – eväitä lähijohtamiseen	229	98 (=327)
Sivistyminen – Sivistystarve, -pedagogiikka ja -politiikka pohjoismaisessa kansansivistystraditiossa	365	54 (=419)
Taidekuvan äärellä – katso, koe, jaa	371	113 (=484)
Aikuiskasvatus ja demokratian haaste	92	37 (=129)
Pieni kantaattikirja – J. S. Bachista, unista ja tiheästä todellisuudesta	132	91 (=223)
JULKAISUT 2012		
Avain – muutosprojektista menestys		174
Isä – kertomuksia		370
Johtamisen tilat ja paikat		145
Kuoleman horisontti ja kirjoitus		129
Paperitiikeri vai todellinen vaikuttaja – Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö 1969–2009		114
Työkirja – ammattilaisen paluu		213
Vapaus ja vastuu- vapaan sivistystyön kehittämisen edellytykset		103

Helsingin kirjamesuille säätiö osallistui kahdella markkinointikärjellä: kirjat ja Oriveden opisto. Uuden graafisen ilmeen mukainen messuosasto sai paljon positiivista huomiota sekä lisäsi kirjojen myyntiä aikaisempiin vuosiin verrattuna, vaikka messujen kävijämäärä putosi. Lisäksi kirjoja myytiin Rosebudin kautta Maailma kylässä -festivaalit (Maailman kirjat -teltassa), Vanhan kirjallisuuden päivät (Sastamalassa), Turun kirjamesut sekä Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen foorumilla ja Tampereen kirjamesuilla.

Kansanvalistusseuran internetsivut uusitaan siten, että kirjakaupalle tulee oma sivustonsa. Sivut toteuttavat säätiön uutta graafista ilmettä. Käytössä uudet sivut ovat keväällä 2013.

2.2.5 Aikuiskasvatuksen vuosikirjat

Aikuiskasvatuksen 51. vuosikirjan suunnittelu aloitettiin työnimellä *Marginaalin voima!* Vuonna 2013 ilmestyväksi tarkoitetun teoksen toimittajiksi valittiin tutkijat Kristiina Brunila ja Ulpukka Isopahkala-Bouret Helsingin yliopistosta.

Vuonna 2012 ilmestyi Kimmo Mäen ja Tuire Palosen toimittama aikuiskasvatuksen 50. vuosikirja *Johtamisen tilat ja paikat* käsittelee ihmisten johtamisen kysymyksiä laaja-alaisesti.

2.3 Koulutus- ja kulttuuritoiminta

2.3.1 Viron kurssit

Kansanvalistusseura järjesti viisi eri vaatavuustasoista viron kielen kesäkurssia Virossa: 27.6.–4.7. Saarenmaalla alkeiskurssin, alkeiden kertauskurssin ja jatkokurssi I:n sekä Viljandissa 8.-15.8. järjekursus (jatkokurssi) II:n ja eesti keelt edasijõudnutele. Kursseille osallistui yhteensä 72 aikuisopiskelijaa, kun edellisvuonna osallistujia oli 77 henkilöä).

Kurssit olivat tällä erää viimeiset Kansanvalistusseuran järjestämät Viron kurssit.

2.3.2 Seminaari

Syksyllä 2012 järjestettiin ”Johtamisen tilat ja paikat”-seminaari osana lukuisten työelämäkirjojen julkaisua yhdessä Aikuiskasvatuksen Tutkimusseuran ja HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun opettajakorkeakoulun kanssa. Osallistujia oli yhteensä 75. Seminaari sai hyvän palautteen työelämän ja tutkimuksen vuoropuhelusta.

2.4 Talous ja hallinto

2.4.1 Talous

Helsingin toimipisteen varsinaisen toiminnan tuotot olivat 391.060,08 euroa ja kulut 889.312,56 euroa. Edellisenä vuonna tulot olivat 382.066,88 euroa ja kulut 733.311,65 euroa. Varsinaisen toiminnan kulujäämä oli 498.252,48 euroa ja vastaavasti edellisenä vuonna 351.244,77 euroa.

Sijoitustoiminnan tuotot olivat 862.275,65 euroa ja kulut 425.642,81 euroa. Vuotta aiemmin tuotot olivat 782.071,68 euroa ja kulut 463.949,45 euroa. Sijoitustoiminnan tuottojäämä oli 418.171,19 euroa ja edellisenä vuonna 304.443,77 euroa.

Tilikauden tulos oli positiivinen 29.866,24 euroa ja edellisenä vuonna -46.412,99 euroa.

2.4.2 Henkilöstö

Helsingin toimipiste toimi vuokratiloissa Helsingin Merihaassa osoitteessa Haapaniemenkatu 7-9. Toimiston ja KVS-instituutin käytössä oli säätiön omistama koulutustila Kasarminkatu 23:ssa. Koulutustilat siirtyivät HYY-yhtiön tiloihin 1.8.2012 alkaen.

Toimipisteessä työskenteli 8 vakituista ja yksi määräaikainen henkilö, joista kolme on Etäkoulu Kulkurin työntekijöitä. Tämän lisäksi asiantuntijapalveluista maksettiin erillisiä korvauksia. Julkaisupäällikkönä 1.9. alkaen toimi FM, Medianomi (AMK) Annu Hattunen. EAEA:n tiedottajana aloitti 1.8. alkaen VTM, Medianomi (AMK) Aura Vuorenrinne.

3 Oriveden toimipiste

3.1 Johdanto

KVS-instituutin tehtävänä on luoda monipuolisia mahdollisuuksia eri-ikäisille oppijoille elämänlaajuiseen itsensä kehittämiseen. Instituutin yhteisöllinen pedagogiikka tukee yksilöllistä kasvua. Toiminnan lähi-vuosien suunta on määritelty instituutin visiossa: KVS instituutti järjestää 2015 kansallisesti – ja myös kansainvälisesti - verkostoituneena humanistiselta arvopohjalta yleissivistävää ja taideopetusta erilaisissa oppimisympäristöissä. Instituutti tunnetaan innovatiivisista toimintatavoistaan.

3.2 Instituutin kehittämistavoitteet

Instituutin strategiassa keskeisiksi kehittämistavoitteiksi on määritelty, että instituutti kehittää ja tuottaa eri-ikäisille kansalaisille kestoaltaan ja toteutustavaltaan vaihtelevia vapaan sivistystyön opintoja, kulttuuri- ja luovan toimialan ammatillista täydennyskoulutusta sekä monipuolisia etäopetuspalveluita. Instituutti mahdollistaa ulkomailla asuville peruskouluikäisille Suomen opetussuunnitelman mukaisen perusopetuksen ja tarjoaa toisen asteen koulutuksena laadukkaan valtakunnallisen kirjoittamiseen painottuneen yleislukion nuorille ja aikuisille. Kehittämistavoitteena on myös vahvistaa Oriveden Opiston roolia luovan toimialan ammattilaisten ja harrastajien kohtaamispaikkana ja keskustelufoorumina sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen kulttuuritoimintaan ja koulutuksen järjestämiseen.

Suurimpina kehittämishankkeina v. 2012 ovat olleet Opetushallituksen rahoittama LAKE-laadunkehittämisshanke sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama OSAAVA-hanke.

Oriveden Opistolla ja Kansanvalistusseuran Etäopistolla toteutetussa ohjauspalveluiden kehittämishankkeessa selvitettiin ohjauspalveluiden nykyistä tilannetta ja kehittämisalueita. Hankkeessa kartoitettiin eri asiakasryhmien tyytyväisyyttä ohjauspalveluihin. Keväällä 2012 järjestettiin opetushenkilökunnalle Oivaltaavaa ohjausta -koulutus. Asiakaskyselyjen tulokset käytiin läpi henkilökunnan kanssa ja tulosten perusteella laadittiin toimintaohjeita ohjaustoiminnan kehittämiseksi. Hankkeessa uudistettiin myös opiston verkkosivuja vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin.

OSAAVA-hanke on Oriveden Opiston koordinoima Pirkanmaan oppiva vapaa sivistystyö –hanke, joka järjesti opetushenkilöstölle pedagogista osaamista ja tv-taitoja tukevaa täydennyskoulutusta sekä työhyvinvointipäiviä verkoston opettajille. Opiston lisäksi hankkeessa ovat mukana Ahjolan kansalaisopisto, Hämeenkyrön kansalaisopisto, Karkun evankelinen opisto, Oriveden seudun kansalaisopisto, Sara Hildén -akatemia, Taito Pirkanmaa ry, Tampereen kesäyliopisto, Tampereen työväenopisto, Valkeakosken kuvataidekoulu, Valkeakosken musiikkiopisto, Valkeakoski Opisto ja Voionmaan opisto.

3.3 Etäkoulu Kulkuri

Etäkoulu Kulkurissa kehitettiin 2012 voimakkaasti verkko-opetusta. Kulkuri-verkkokoulussa opiskeli kevätlukukaudella 2012 noin 150 oppilasta 15 eri kurssilla, syksyllä 2012 opiskelun aloitti jo lähes 200 oppilasta 25 eri kurssilla.

Etäkoulu Kulkurin oppilasmäärät 2008 – 2012

Vuosi	koko oppilasmäärä	verkkokoulu
2008	353	
2009	310	
2010	363	30
2011	304	150
2012	341	192

Vuonna 2012 Etäkoulu Kulkuriin ilmoittautui kaiken kaikkiaan 341 oppilasta. Oppilasmäärä kasvoi edellisvuodesta selvästi.

3.4 Kirjoittajalukio

Oriveden Opiston kirjoittajalukio on aikuislukion opetussuunnitelmaa noudattava lukio. Kirjoittajalukion tarjoamat kirjoittajaohjelmat mahdollistavat syventymisen erilaisten tekstien kirjoittamiseen ja tulkitsemiseen. Rahoituksen lukio-opetus saa sen mukaan, mitä laissa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta säädetään. Opiskelijoiden asumiseen ja ruokailuun on myönnetty internaattisisä.

Kirjoittajalukio tekee yhteistyötä Oriveden lukion kanssa. Yhteisen kurssikalenterin mukaan kirjoittajalukiolaiset ovat voineet opiskella Oriveden lukiolla pitkää matematiikkaa, lyhyitä kieliä ja syventäviä kursseja eri reaaliaineissa. Kirjoittajalukiossa on mahdollista tehdä myös etäkursseja: Kansanvalistusseuran Etäopistossa lukiokursseja on voinut suorittaa mm. terveystiedossa, elämäkatsomustiedossa ja kuvaamataidossa.

Vuonna 2012 valmistui 22 ylioppilasta, keväällä 20 ja syksyllä 2.

3.5 Vapaa sivistystyö

3.5.1 Kirjoittajakoulutus

Kirjoittajakoulutuksessa vuonna 2012 lisättiin kirjoittamisen monimuotokoulutuksia. Kursseja järjestettiin Orivedellä, Helsingissä, Turussa ja Tampereella. Vapaan kirjoittajakoulun ryhmien määrä nousi vuoden aikana kymmeneen. Loppuvuodesta oli käynnissä 16 – 17 monimuotokurssia, joista noin 80 % oli lukuvuoden mittaisia ja loput puolivuotisia tai lyhyempiä. Kursseja oli tarjolla kaunokirjallisuuden eri lajityyppien harrastajille, mutta myös tietokirjoittajille, elämäkertakirjoittajille, draaman ja elokuvan käsikirjoittajille, musiikkiteatterin tekijöille sekä luovan kirjoittamisen opettajille. Suurin osa em. monimuotokoulutuksista jatkuu vuoden 2013 keväällä.

Perusoppijaksolla työskenteli 2012 keväällä 26 opiskelijaa 1 – 2 ryhmässä sanataiteessa ja yhdessä ryhmässä käsikirjoituskoulussa. Perusoppijakson opiskelijamäärä aleni syyslukukaudeksi 18:aan, mikä pääosin johtui käsikirjoituskoulun ryhmän peruuntumisesta.

3.5.2 Kuvataidekoulutus

Kevään ja syksyn 2012 oppilasmäärissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta, vaan toiminnan volyyymi on jatkunut tasaisena. Kulujen kurissa pitäminen, nopeat toimet tuntiopetuksen vähentämiseksi ja opetuksen tason säilyttäminen ovat olleet haaste. Kuvataidelinjan opetussuunnitelmiin jätettiin myös tarkoituksellisesti liikkumavaraa, jotta pystyttiin vastaamaan paremmin opiskelijoiden tarpeisiin ja valmiusasteisiin löytämällä juuri heille sopivia kursseja sekä opettajia. Tämä käytäntö pohjautuu oppilasaineksen vuosittaiseen vaihteluun. Opinto-ohjauksen ja taidehistorian tuntimäärää kasvatettiin maltillisesti. Oppilas palaute on ollut hyvä, samoin sisäänpääsyprosentti jatko-opintoihin.

Monimuotokoulutus jatkui Orivedellä ja kurssinsa loppuksi opiskelijat järjestivät kesäkuussa 2012 Pieksämäellä suurehkon näyttelyn, joka mainosti samalla opiston toimintaa.

Kuvataide- ja sarjakuvalinja osallistuivat mm. Tampereen sarjakuvafestivaaleille, Pirkanmaan taidesuunnistukseen ja näyttelyihin Oriveden kaupungin kirjastossa.

3.5.3 Musiikkikoulutus

Musiikkilinja

Musiikkilinja on yhden lukuvuoden mittainen perusoppijakso musiikin harrastajille ja ammattiopintoihin aikoville. Musiikkilinjalla on mahdollista opiskella joitakin oppiaineita musiikkioppilaitosten tasovaatimusten mukaisesti ja myös laajempia opintokokonaisuuksia kuin mitä musiikkiopistoissa on tarjolla. Esiintymiset kuuluvat musiikkilinjan toimintaan oleellisesti.

Klemetti-Opisto

Klemetti-Opisto järjestää kesäisin musiikin lyhytkursseja kuoronjohdossa, laulussa sekä soitin- ja orkesteriopinnoissa. Lisäksi kurssitarjontaan kuuluu musiikkikasvatuksen täydennyskoulutusta ja musiikin tietotekniikan koulutusta. Klemetti-Opistossa toimii myös kaksi edustuskuoroa, Klemetti-Opiston Kamarikuoro ja Klemetti-Opiston Naiskuoro. Kurssien pituus vaihtelee 2 -18 päivän välillä.

3.5.4 Etäopisto

Kansanvalistusseuran Etäopisto tarjosi joustavan ja monipuolisen opiskeluväylän aikuisille oppijoille, jotka haluavat kehittää taitojaan, tietojään ja persoonallisuuttaan ajasta ja paikasta riippumatta yksilöllisessä tai pienryhmäohjauksessa.

Laadullisen kehittämisen hankkeessa vuosien 2012 - 2013 aikana kehitetään Etäopistolle uudenlaista toimintakonseptia. Pelkän etäopetuksen järjestäminen on jatkossa mahdollista vain tietyille kohderyhmille, muutoin etäopetukseen tulee sisällyttää vähintään yksi 15 tunnin lähijakso, eli etäkursseista tehdään monimuotokursseja. Hankkeen aloitus viivästyi noin puolivuotta opistossa tapahtuneiden henkilövaihdosten ja sijaistamisen vuoksi.

3.5.5 Kielikoulutus

Oriveden Opiston kielikoulutus keskittyy kesän kahteen kurssiviikkoon. Englannin kieli on kysytyin ja kursseja tarjotaan peruskursseista aina pidemmälle ehtineille. Englannin lisäksi opiskeltiin myös espanjaa, italiaa, portugalia ja ranskaa. Räättälöityjä kursseja tarjotaan ja markkinoidaan yrityksiin; myös yhteistyössä Etäopiston kanssa. Vuositasolla koulutuksia on noin neljä ja kestoaltaan ne ovat 12 viikkoa.

Kesäisten kurssiviikkojen oheisohjelmat tarjotaan siten, että ne palvelevat kaikkia samanaikaisia kurssiryhmiä. Erityistä kiitosta ovat saaneet liikunnalliset ja rentouttavat iltaohjelmat. Kesäiset kurssiviikot saavat lisäarvoa siitä, että samanaikaisesti työskentelee eri koulutusalojen kursseja ja näin syntyy luontevasti riskikäsiohjelmaa.

3.6 Tukipalvelut

3.6.1 Hallinto

Hallintopalvelut ovat kaikille yhteisiä tukitoimintoja. Niihin kuuluvat KVS-instituutin johdon, taloustoimiston ja kurssitoimiston palvelut sekä ulkoistetut palkanlaskentapalvelut. Kirjanpito-, it- ja palkanlaskentapalvelut ovat yhteisiä Helsingin toimipisteen kanssa ja niitä tuotetaan pääosin Orivedellä. Hallintopalvelujen tehtävänä on mahdollistaa laadukkaiden koulutuspalveluiden tuottaminen.

Hallintopalvelujen kehittämisessä on viime vuosina hyödynnetty yhä enemmän tieto- ja viestintäteknologian suomia mahdollisuuksia. Alkuvuodesta 2012 kilpailutettiin sekä puhelin- että tietoliikennetkaisu. Instituutin internet-sivut on uusittu ja uusi sivusto otettiin käyttöön syyskuun lopussa. Uuden ASIO -asiakashallinta ja -varausohjelman käyttöönotto on ollut vuoden keskeisimpiä tehtäviä. Asion kurssi-ilmoittautumisosio saatiin automatisoitua liittämällä se osaksi verkkosivuja.

Syksyllä päätettiin hankkia uusi talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelma. Ohjelman käyttöönotto-projekti alkoi marraskuussa ja vuoden 2013 alusta alkaen siirrytään uuteen ohjelmaan.

Opiston uusi organisaatio

Opiston uusi organisaatiomalli valmistui vuoden lopussa. Uudessa organisaatiossa opiston toiminta jakautuu neljään tulosyksikköön: kehittämyksikkö, vapaan sivistystyön yksikkö, kirjoittajalukio sekä asiakaspalvelu- ja opiskelijahallintoyksikkö. Organisaatio otetaan asteittain käyttöön kevään 2013 aikana.

3.6.2 Talous

KVS-instituutin varsinaisen toiminnan tuotot olivat 1.608.620,16 euroa ja kulut 3.533.266,90 euroa. Edellisenä vuonna tulot olivat 1.711.013,95 euroa ja kulut 3.485.686,25 euroa. Varsinaisen toiminnan kulujäämä oli 1.924.646,74 euroa ja vastaavasti edellisenä vuonna 1.774.672,30 euroa. Yksikköhintaperusteinen valtionosuus oli 2.029.222 euroa ja edellisenä vuonna 1.940.847 euroa. Tilikauden tulos oli positiivinen 32.438,83 euroa ja edellisenä vuonna 172.391,57 euroa.

3.6.3 IT-palvelut

Instituutin IT-palveluiden tavoitteena on pitää verkot, laitteet ja ohjelmat toimintakunnossa. Laitekantaa uudistetaan talousarvion sallimissa puitteissa kuitenkin niin, että rikkoutuneiden laitteiden tilalle hankitaan viipymättä uudet, mikäli nämä laitteet edelleen ovat tarpeellisia. Laitteiden käyttöön liittyvää neuvontaa annetaan tarvittaessa.

IT-palvelut huolehtivat ohjelmistoista ja niiden lisensseistä sekä siitä, että instituutin koneilla käytetään vain instituutin ohjelmia.

Kevään aikana toteutettiin opiston wlan-projekti, jonka tavoitteena oli saada katettua kaikki opiston tilat langattomalla verkolla. Uusi verkko otettiin käyttöön toukokuussa. Verkon peittoalue opiston kampuksesta on 90 %.

Helsingin toimipisteen internet-yhteyden nopeutta nostettiin 8/8 Mbit/s linjaan. Loppuvuodesta tilattiin Oriveden Opistolle symmetrinen valokuituyhteys 200/200 Mbit/s.

3.6.4 Kiinteistö- ja ravintolapalvelut

Opiston kiinteistö-, siivous-, ja ravintolapalvelut on ulkoistettu. Kiinteistö- ja siivouspalvelujen tuottajana toimii Torresol KLV. Ravintolapalvelujen tuottajana toimii ravintolayritys Vallesmanni Oy.

Kiinteistöjen korjaukset

Opiston kiinteistöjen korjausohjelmassa on toteutettu Klemettitalon ulkokaton korjaus sekä päärakennuksen A-siiven muutaman huoneen pintaremontti. Huoneiden pintaremontti on toteutettu ammattioppilaitoksen työharjoitteluna kiinteistöhuoltoyritystä Jussi Hynnin johdolla.

3.6.5 Markkinointi

Markkinoinnissa pääpaino kiinnitettiin uusien asiakasryhmien hankintaan. Keskeinen väline markkinoinnissa oli opiston internet-sivusto. Uudistettu internet-sivusto ja kurssivarausohjelmisto Asio linkittyvät toisiinsa ja näin saatava etu helpottaa erityisesti toimistohenkilökunnan työtä ja edesauttaa parempaan asiakaspalveluun. Kuvagalleriat ja tekstit instituutin koulutuksesta ja tapahtumista antavat kuvan talon toiminnasta ja ilmapiiristä ja houkuttelevat hakemaan opiskelupaikkaa niin talven linjoille kuin kesäkursseille. Sanomalehtimarkkinointia arvioitiin kriittisesti jokaisen markkinoitavan koulutuksen yhteydessä. Samoin pyrittiin samaan edullisia opiston koulutuslinkkejä eri medioihin. Sosiaalisen median käyttö markkinoinnissa oli aktiivinen osa markkinointityötä. Nykyaikaisia markkinointikeinoja etsittiin aktiiviseen käyttöön.

Etä- ja lähiopiskelua pyrittiin markkinoimaan yhteisilmoituksin sekä -tiedottein ja tällä tavalla saamaan mahdollista synergiaetua ja kustannussäästöjä. Messuosallistumisia oli kolme: Tampereen Kirjamessut huhtikuussa ja Helsingin Kirjamessut lokakuussa; lisäksi osallistuttiin Studia -messuihin. Tammikuusiin valtakunnallisiin Opo-päiviin osallistuttiin kansanopistoyhdistyksen osastolla. Opinto-ohjaajille järjestettiin kaksi infotilaisuutta: Jyväskylässä 8.2. ja Tampereella 14.2. Painettuja paperiesitteitä tehtiin kolme talven 2012 - 2013 -linjoista, kesäesite ja monimuotokoulutusten esite.

3.6.6 Henkilöstö

KVS-instituutin henkilöstö työskentelee pääsääntöisesti Oriveden Opiston tiloissa lukuun ottamatta Etäkoulu Kulkurin työntekijöitä, joiden työpisteet ovat Helsingin toimipisteessä. KVS-instituutin henkilöstöön kuuluu 23 henkilöä, joista yksi on määräaikainen ja kaksi työskentelee osa-aikaisesti. Tämän lisäksi instituutissa maksettiin palkkaa noin 400 tuntiopettajalle ja luennoitsijalle. Keskimääräinen henkilöluku on noin 39 henkilöä.

3.6.7 Arviointi

Opistossa on käytössä itsearviointijärjestelmä osana toimintasuunnitelmaa. Webropol-asiakaspalautejärjestelmä on käytössä kaikilla koulutusmuodoilla.

Asiakasarviointi suoritetaan lukukausien lopussa sekä kesäkurssien yhteydessä.

4 Tilinpäätöstiedot

4.1. Tuloslaskelma

KANSANVALISTUSSEURA

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2012			1.1.-31.12.2011		
	€			€		
VAR SINAINEN TOIMINTA						
HELSINGIN TOIMIPISTE						
Tuotot						
Seminaarit ja kurssit		54 683,00			43 851,50	
Kustann.toim/vuosik.		35 549,73			39 088,66	
Kustann.toim/irton. alv		1 235,46			2 072,31	
Kirjamateriaalit		72 537,53			74 721,05	
Valtionapu		158 250,04			147 549,45	
Muut tuotot		68 804,32	391 060,08		74 783,91	382 066,88
Kulut						
Henkilöstökulut		-469 339,06			-420 511,98	
Poistot		-53 866,31			-478,79	
Muut kulut						
Tuotantokulut	-256 304,77			-227 642,61		
Toimistokulut	-21 555,60			-2 522,74		
Hallintokulut	-37 076,50			-30 732,71		
Huoneistokulut	-49 192,93			-50 006,00		
Muut yleiskulut	-1 977,39	-366 107,19	-889 312,56	-1 416,82	-312 320,88	-733 311,65
KVS-INSTITUUTTI						
Tuotot						
Koulutustoiminnan tuotot		665 977,88			711 728,89	
Majoitustuotot		274 761,74			302 628,25	
Ruokalatuotot		203 511,52			237 990,50	
Vuokratuotot		13 361,12			18 222,53	
Muut tuotot		17 621,00			19 644,23	
Kohdeavustukset		433 386,90	1 608 620,16		420 799,55	1 711 013,95
Kulut						
Henkilöstökulut		-1 857 454,00			-1 784 299,81	
Poistot		-152 821,25			-145 835,04	
Vuokrat		-115 280,97			-106 232,60	
Muut kulut						
Koulutuskulut	-544 339,33			-587 411,41		
Kiinteistökulut	-580 954,10			-607 872,99		
Hallinto- ja tskulut	-272 521,85			-242 486,52		
Muut kulut	-9 895,40	-1 407 710,68	-3 533 266,90	-11 547,88	-1 449 318,80	-3 485 686,25
Varsinaisen toiminnan kulujäämä			-2 422 899,22			-2 125 917,07

SIIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Sijoitustoiminta

HELSINGIN TOIMIPISTE

Tuotot

Museokatu 18	591 945,16		570 167,50	
Neljäs linja 24 tuotot	177 557,30		51 916,76	
Omakatteisten rahastojen tuotot	468,75		4 311,09	
Muut sijoitusten tuotot	92 304,44	862 275,65	155 676,33	782 071,68

Kulut

Hoito- ja rahoitusvastikkeet	-375 202,20		-395 849,13	
Käyttökulut	-8 739,20		-9 040,26	
Korjauskulut	-27 431,77		-44 173,82	
Verot	-9 737,28		-9 737,28	
Omakatteisten rahastojen kulut	-4 241,00		-4 921,10	
Muut sijoitustoiminnan kulut	-291,36	-425 642,81	-227,86	-463 949,45

Rahoitustoiminta

HELSINGIN TOIMIPISTE

TUOTOT

Korkotuotot		16,25		1 885,80
-------------	--	-------	--	----------

KULUT

Korkokulut	<u>-18 477,90</u>	-18 461,65	<u>-15 564,26</u>	-13 678,46
------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

KVS-INSTITUUTTI

TUOTOT

Korkotuotot	935,00		2 092,89	
-------------	--------	--	----------	--

KULUT

Korkokulut	-70 377,33		-97 117,82	
Muut rahoituskulut	<u>-2 694,10</u>	-72 136,43	<u>-6 843,06</u>	-101 867,99

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottojäämä

346 034,76 **202 575,78**

VARSIN JA SIJ. TOIM KULUJÄÄMÄ

-2 076 864,46 **-1 923 341,29**

Omatoiminen kulujäämä

-2 076 864,46 **-1 923 341,29**

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Tuotot

47 175,28 **47 175,28** 108 084,86 **108 084,86**

YLEISAVUSTUKSET

KVS-INSTITUUTTI, valtionosuus	2 029 222,00		1 940 847,00	
Keskustoimisto, yleisavustus	<u>59 000,00</u>	2 088 222,00	<u>1 940 847,00</u>	1 940 847,00

Kokonaistuottojäämä

58 532,82 **125 590,57**

TILIKAUDEN TULOS

58 532,82 **125 590,57**

Tilinpäätössiirrot

Siirrot rahastoihin		3 772,25		388,01
Rahastojen muutos				

Tilikauden ylijäämä

62 305,07 **125 978,58**

4.2 Tase

KANSANVALISTUSSEURA

TASE	31.12.2012	31.12.2011
	€	€
VASTAAVA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	94 181,57	46 510,59
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-alueet	13 092,37	13 092,37
Rakennukset	2 159 227,11	2 284 742,12
Muut pitkävaikutteiset menot	414 022,59	358 607,96
Koneet ja kalusto	32 832,80	43 464,44
	2 619 174,87	2 699 906,89
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	2 969 169,52	3 329 091,68
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	5 682 525,96	6 075 509,16
OMAKATTEISTEN RAHASTOJEN VARAT		
Lyyli Henriksonin rahasto	96,29	116,59
A ja L Saarensivun rahasto	649,01	668,21
	745,30	784,80
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Tavarat	37 704,27	35 043,78
Saamiset		
Myyntisaamiset	99 857,98	81 880,47
Lainasaamiset	107 202,15	104 202,15
Siirtosaamiset	49 755,89	99 296,07
	256 816,02	285 378,69
Rahat ja pankkisaamiset	260 332,34	38 813,68
	554 852,63	359 236,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 238 123,89	6 435 530,11

KANSANVALISTUSSEURA	31.12.2012		31.12.2011	
	€		€	
TASE				
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma		578 712,76		578 712,76
SIDOTUT RAHASTOT				
Omakatteiset rahastot				
Lyyli Henriksonin rahasto	283 160,96		285 667,41	
AL Saarensivun rahasto	139 003,77		140 269,57	
Omakatteiset rahastot yht.	422 164,73		425 936,98	
Muut sidotut rahastot	212 276,47	634 441,20	212 276,47	638 213,45
Vapaat rahastot	66 613,00		66 613,00	
Edell.vuosien ylijämä	1 171 667,78		1 045 689,20	
Tilivuoden ylijämä	62 305,07	1 300 585,85	125 978,58	1 238 280,78
Oma pääoma yhteensä		2 513 739,81		2 455 206,99
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	2 494 374,95		2 143 835,69	
Eläkelainat	111 479,40		144 072,41	
Saadut ennakkomaksut	32 085,90		15 423,50	
Pitkäaikainen yhteensä	2 637 940,25		2 303 331,60	
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	407 857,94		1 218 014,82	
Eläkelainat	18 579,90		24 091,72	
Saadut ennakkomaksut	15 032,00		17 874,80	
Ostovelat	155 921,40		141 100,07	
Siirtovelat	279 482,21		136 465,63	
Muut lyhytaikaiset velat	209 570,38		139 444,48	
Lyhytaikainen yhteensä	1 086 443,83		1 676 991,52	
Vieras pääoma yhteensä		3 724 384,08		3 980 323,12
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		6 238 123,89		6 435 530,11